

Innlegg fra Johanne Kjuus, innspillsmøte ekspertutvalget om klimatilpasning 11.12.15 (Teams)

Bakgrunn:

Tekst på regjeringen.no om innspillsmøtet¹, egne uthevninger i fet skrift:

Regjeringen har satt ned et ekspertutvalg som skal se på de samfunnsøkonomiske konsekvensene klimaendringene har for Norge, og gi anbefalinger om aktuelle tiltak for å tilpasse samfunnet et klima i endring. Nå vil vi høre deres innspill.

Ekspertutvalget om klimatilpasning skal blant annet vurdere **hvordan klimaendringer i Norge vil påvirke samfunnet fram mot midten og slutten av århundret**, og gi råd om **hvordan vi kan tilpasse oss** på en måte som er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Klimaendringene påvirker nesten alle sektorer og næringer, men på ulike måter. For å finne gode svar på **hvor innsatsen for klimatilpasning bør rettes framover**, trenger vi innspill fra både offentlig, privat og frivillig sektor.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/innspillsmote-hva-slags-konsekvenser-har-klimaendringene-for-norge-og-hva-kan-vi-gjore/id3140487/>

Først vil jeg takke for anledningen til å gi innspill. Mitt navn er Johanne Kjuus, og er direktør for bærekraft i TINE Gruppa.

TINE er en av Norges største matprodusenter. Vi er kommersielle. Vi skal tjene penger. Men vi er også mye mer enn det. Vi er et samvirke, eid av over 7000 melkebønder over hele landet.

Sammen med våre eiere sørger vi for norsk matproduksjon - basert på norske ressurser, og en helhetlig verdikjede fra jord til bord. Som virksomhet, har vi en nesten 170 år lang historie – fra det første meierisamvirket ble etablert i Østerdalen i 1856.

Men enda lenger enn dette, har melk fra kua og produkter fra denne melka, spilt en nøkkelrolle i norsk landbruk og matforsyning. Dette har både klimatiske og geografiske årsaker.

Norge er et grasland. Og kua en fantastisk biogenerator som omgjør dette graset til menneskemat. Og selv om et varmere klima kan legge bedre til rette for annen planteproduksjon enn gras – så viser alt vi vet, at **klimaendringer først og fremst vil** bety at våre melkeprodusenter og vår produksjon må håndtere en **sterkt økende naturrisiko**.

Været blir varmere – det blir våtere, og det blir villere. **Og det bringer oss til spørsmålet: Hvor bør innsatsen for klimatilpasning rettes framover?**

Som det også beskrives i Stortingsmeldingen om klimatilpasning som foreslo å opprette dere som ekspertutvalg:

Jordbruk og matproduksjon er særlig utsatt for påvirkningene klimaendringene har på naturen. Men det har en tilleggsdimensjon: Mat er ikke hvilken som helst vare.

I hele etterkrigstiden har selvforsyning og landbruk i hele landet vært overordnede mål for norsk landbrukspolitik. Det blir nå tydeligere for stadig flere at matproduksjon og økt selvforsyning er avgjørende for Norges totalberedskap.

Når utvalget skal gjøre sine vurderinger av **hvor innsatsen for klimatilpasning særlig bør rettes** framover, må **geopolitiske spenninger**

og **brede hensyn til samfunnssikkerhet og beredskap**, være en del av ligningen.

Da mener vi at matproduksjon er et område som peker seg ut. Både fordi **jordbruket er særlig utsatt** for naturrisiko som følger med klimaendringene, men også **fordi matproduksjon er så viktig i seg selv.**

I TINE Gruppa er vi allerede i gang. V har forpliktet oss til **landbrukets klimaplan** - og vi tar aktivt ansvar for at vi skal gjøre vårt, for å nå målene i planen.

Derfor har vi utarbeidet en egen naturrisikoanalyse og vedtatt en ambisiøs klimaomstillingsplan. Den inngår i en helhetlig – og like ambisiøs - bærekraftstrategi. Her jobber vi blant annet med å **bevare natur- og kulturlandskap** gjennom aktivt beitebruk, som er viktig for biologisk mangfold. Tiltak for **bedre jordhelse** er en annen prioritering.

Både biologisk mangfold og bedre jordhelse er avgjørende **for robuste økosystemer**. Og det er igjen viktig for klimatilpasning.

Den tidligere lederen av Brundtlandkommisjonen sa en gang at «Alt henger sammen med alt». Det sier vi også i TINE. Vi må kutte utslippene samtidig som vi tilpasser oss til et klima i endring.

Den jobben vil TINE Gruppa å være en del av, også de neste 170 årene.

Takk for at vi fikk bidra her i dag.